

# Sang, Sild og Særlige Behov

Distriktsmøde Marselis Distrikt  
27. januar 2019

KFUM - SPEJDERNE I DANMARK

(Tina og) Michael Weidinger  
Johannes Damsgaard-Bruhn

Lystrup Gruppe



# Lidt om os

## Michael

- Far til to drenge (11 og 13 år) med autisme og angst
- Dvs. ca. 10 års erfaring med specialpædagogisk arbejde
- Spejder og spejderleder igennem mange år

## Johannes

- Uddannet psykolog
- Spejder og spejderleder igennem mange år



# Formål

- Fortælle om børn med særlige behov til spejder
- Hvordan vi ledere møder børnene og deres forældre
- Skabe fantastiske spejderoplevelser for alle



# Indhold

- Diagnoser
- Tilpas rammerne, ikke børnene
- Måder at støtte børnene
  - 9 H'er, DDV og meget mere
- Udadreagerende vs. indadreagerende børn
  - Low arousal
  - Tips og tricks
- Tryghed fremfor alt
- En gave



# Særlige behov

- Børn med særlige behov finder frirum i spejderarbejdet
- Ønske om at høre til på lige fod
  
- Hvis de skal inkluderes, skal rammerne være tilstede
- Det er rammer som kun lederne kan skabe



# Diagnoser

- Autisme, ADHD, angst, OCD, tourettes, spiseforstyrrelser, ...
- Ofte kombinationer af flere
  
- Alle har brug for 3 ting
  - Forberedelse
  - Støtte
  - Accept



# Tilpas rammerne!

- Voksne skaber rammerne, så
- Børnene skal ikke føle sig forkert  
=> accepterede som de er

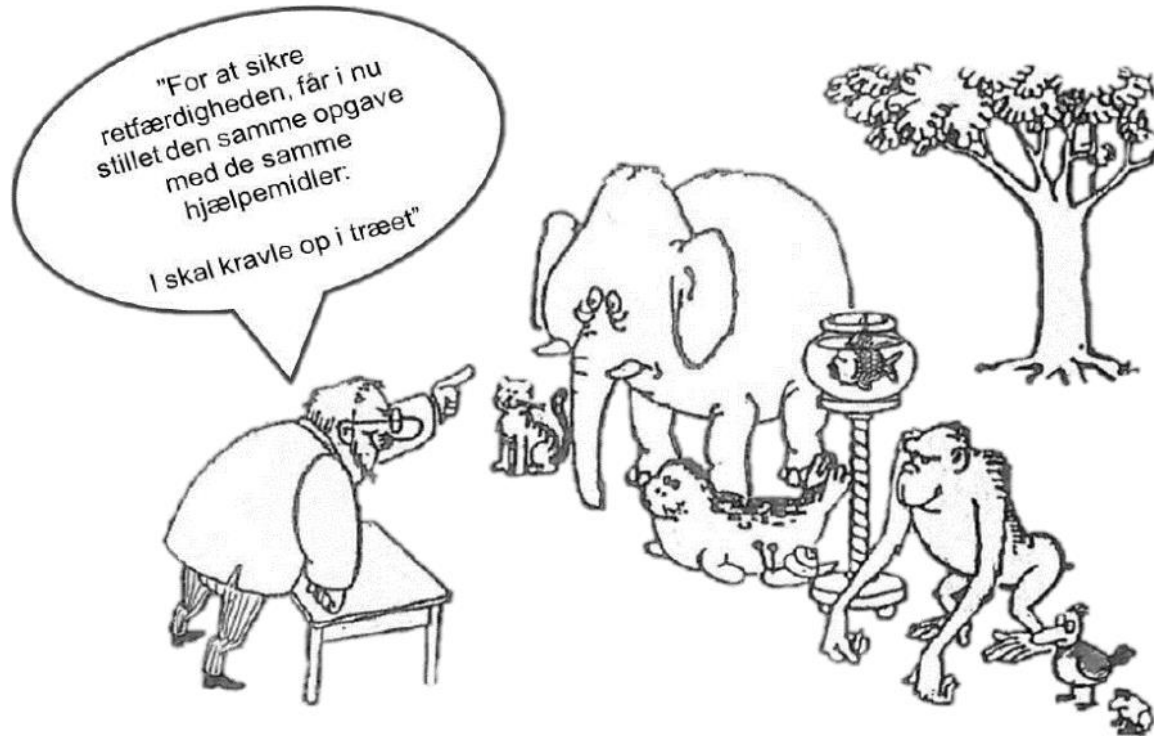


Different, not less

- "Det har vist sig at til  
lemmere og hurtigere med rigtige rammer end at lave  
om på børnene
- Børnene **har** bare brug for  
anderledes støtte



# Forskelsbehandling er ligebehandling





# Støttemetoder



# Støtte – Forældrene

- Snak med forældrene
  - Tag en længere snak første gang
  - Dagsform før mødet – heads-up på SMS
- Inviter forældrene til at være med til mødet, så barnet er trygt
  - evt. hver gang, hvis der er behov
- Forældrene er eksperterne
  - De deler gerne ud af tips og tricks
  - Husk at det kan være forskelligt hvad der virker, selvom diagnoserne er ens



# Støttemetoder – DDV

- Det Der Virker
  - Hunden
  - SMS'er i stedet for snak
  - Belønninger
  - Tag mor med
  - Sidde/ligge på gulvet
  - "Dimseting"
  - Sær-regler
  
- Hvis forældrene ikke har løsningen, så vær detektiver...



# Støttemetoder – De 9 H'er

Hvad er det?

- Værktøj til forberedelse
- Især for autisme, men alle andre profiterer også
- Giver konkrete svar, når man har svært ved at forestille sig en opgave



# De 9 H'er

1. Hvad skal jeg lave? (indhold)
2. Hvorfor skal jeg lave det? (mening, hvad skal vi bruge det til?)
3. Hvordan skal jeg lave det? (metode)
4. Hvor skal jeg lave det? (placering, udenfor/indenfor, hvilket rum?)
5. Hvornår skal jeg lave det? (tidspunkt)
6. Hvor længe skal jeg lave det? (tidshorisont)
7. Hvem skal jeg lave det med? Hvem kan jeg få hjælp fra? (personer: patrulje, to og to eller?)
8. Hvor meget skal jeg lave? (mængde)
9. Hvad skal jeg så? (næste skridt på programmet)



# De 9 H'er

- Mundtligt, skriftligt, tegning
  - Af forældrene, hjemmefra
  - På en tavle
  - Mundtligt lige efter startceremonien
- Giver overblik og ro på
  - Det er også rart for lederne
- Bedre chance for succes

Neurotypiske børn elsker også struktur og forudsigelighed



# Støttemetoder – Kontaktperson

- Nemmere samarbejde med forældrene
  - Både for forældre, ledere og børn
- Opbygge ekspertise og viden om barnet



# Støttemetoder – Pauser

- Børn med autismes benzinglas
  - Ingen reservetank
  - Kan gå i stå midt i det hele
  - Undgå konflikten
- Aftal mulighed for pauser
  - Et fast sted?
  - Kontaktperson
  - Barnet kommer tilbage, når det er klar





# Udadreagerende og indadreagerende børn



# Udadreagerende og indadreagerende børn

## Indadreagerende børn

- Tårer, bliver stille, trækker sig, går i stå, ...
- Kan være sværere at spotte



## Udadreagerende børn

- Spænder op, urolige, larmer, ...
- Kan fylde meget, give konflikter



# Indadreagerende børn

Forskelligt hvad der virker

- Kram og opmuntrende ord
- Ikke kram! Men en pause, være alene
- Spørg forældrene!



# Udadreagerende børn



- Børn vil gerne samarbejde!
- Hvis børn reagerer voldsomt, så er der en årsag!
  - Det er ledernes ansvar at finde årsagen
- 90% af konfliktskabende affærd startes/forværres af voksne!
  - Dvs. lederne har gode muligheder for at undgå konflikter



# Psykologen Bo Hejlskovs analogi

## Hejlskovs bilværksted

Attributionsteoretisk eksempel

### Vi arbejder på et bilværksted!

- Hvem har ansvar for service og reparationer på værkstedet?
  - Bilejeren?
  - Bilen?
    - Bilen behøver ikke at samarbejde
    - Bilen kan ikke bare lade være med at være i stykker
- Mekanikeren skal have det værktøj og de metoder som er nødvendige



# Udadreagerende børn

- Den nemmeste måde: **Undgå konflikten**
  - Brug støttemetoderne

Men ellers...

- **Husk:** Lederen har en rolle i konflikten
  - Børn bliver smittet af de voksnes humør
  - De er små radarer
  - Lederen kan optrappe eller nedtrappe konflikten



# Low Arousal



# Børn i affekt – Low Arousal

- Bo Hejlskov – Low Arousal
- En individuelt tilpasset tilgang
- Fokus på at nedtrappe konfliktfyldte situationer
- Det vigtigste redskab er **lederen**





# Børn i affekt – eksempel

Forestil jer:

- Et barn er i tydelig affekt, men endnu ikke udadreagerende (nedsmeltning)
- Hvad sker der
  - Hvis du tager fat i barnet?
  - Hvis du træder helt tæt på barnet?
  - Overdynger barnet med en masse ord?
- Situationen vil eskalere!
- Årsagen: Dig!



# Børn i affekt

- Find frem til grunden til opførslen – vær nysgerrig
- Hvad trigger det?
  - Andre børn?
  - For mange krav?
  - ...?
- Hvordan kan vi fjerne grunden?
  - Forberedelse?
  - Skærme barnet?
  - Nedsætte kravene?
  - ...?



# Børn i affekt – lederens rolle

Kig på din egen rolle

- Det menneskeligt og let at komme til at reagere
- Man føler sig provokeret, irriteret, magtesløs
  
- Du skal holde igen
  - Du er den voksne
  - Du har ansvaret
  - Barnet **kan** ikke
  
- Det er nemmere sagt end gjort!



# Metoder til Low Arousal – fysisk

- Gå hellere et skridt tilbage end ét hen mod barnet
- Undgå at virke ”truende”
- Stil dig eller sæt dig **ved siden** af barnet (ikke foran)



# Metoder til Low Arousal – kontakt

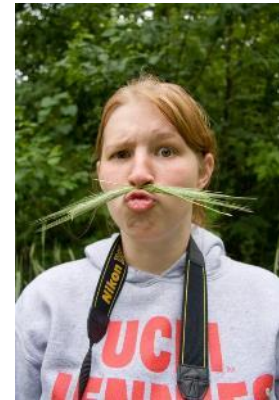
- Kræv ikke øjenkontakt
- Vær opmærksom på intimsfæren, undgå berøring
- Hold kæft! Barnet kan alligevel ikke høre eller forstå dig



# Metoder til Low Arousal – afledning 1

Afled barnet – få opmærksomheden over på noget andet

- Brug humor (affekt smitter, også positivt)
- Gør noget skørt eller overraskende
- Vær ”diskret sjov/skør”
  - Det er svært at være vred og have modstand på, når man står overfor en, der gør noget uventet
- Spørg om noget barnet interesserer sig for
  - En god oplevelse med deres bedste ven
  - Hvordan man binder et råbåndsknob
  - Computerspil/fritidsinteresse



# Metoder til Low Arousal – afledning 2

- Giv dem et par valg
  - Slappe lidt af indenfor eller ved bålet
  - Hugge brænde eller finde avispapir
- Bed om hjælp
- Giv barnet en særlig rolle
  - Tage billeder til hjemmesiden
  - Dele noget ud



# Low Arousal – nedsmeltning 1

Hvis det ender i en nedsmeltning

- Giv plads omkring barnet
  - Beskyt barnet (det er ikke rart at blive udstillet)
  - Beskyt de andre (det er ikke rart at opleve en nedsmeltning)
- Flyt de andre eller flyt barnet
  - Men HUSK: At flytte barnet er **magtanvendelse**  
Kun som **absolut** sidste udvej
- Brug din egen krop til at afskærme imellem barnet og de andre
  - uden konfronterende kropssprog





# Low Arousal – nedsmeltning 2

Hvis barnet løber væk

- Barnet har brug for at komme ud af situationen. Det kan være en coping-strategi.
- Kan du se barnet og er det et sikkert sted, så lad det være
- Kan du ikke se barnet, så følg roligt efter
  - Langsomt, på god afstand (ikke-konfronterende)
- Lav evt. en fast aftale med barnet
  - Et fast sted at holde pause
  - At det holder sig inden for synsvidde
  - At det kommer tilbage, når det er klar



# Low Arousal – nedsmeltning 3

Hvis barnet har tendens til at løbe hjem

- Lav en aftale med forældre
- Send SMS til forældrene
- Snak med forældrene om hvordan de gør hjemme og hvad jeres fælles strategi skal være fremover



# Low Arousal – nedsmeltning 4

- Giv barnet tid
- Okay at ændre strategi undervejs
  - Træk dig lidt tilbage og prøv igen
  - Det der virker en dag, virker ikke nødvendigvis en anden
- Lad en anden leder tage over, hvis man ikke magter det
  - Ikke et nederlag, men klog strategi
  - Aftal et kodeord mellem lederne, hvis en leder kommer i affekt ("har du brug for en pause?")
  - Det er til gavn for alle



# Low Arousal – nedsmeltning 5



- Tag ansvaret
  - "Undskyld"
  - "Jeg tog fejl"
  - "Jeg misforstod dig"
  - "Jeg kan se at du ikke var helt klar, det var mig der tog fejl"
- Udadreagerende børn er vant til at få skylden
  - De er ikke vant til at andre påtager sig den
  - Det letter, når ansvaret bliver taget fra dem



# Low Arousal – efter nedsmeltning

- Voksne har brug for at snakke
  - Evaluér sammen med de andre ledere
  - Hvad skete der?
  - Hvad kan vi gøre for at undgå situationen næste gang?
  - Skab et miljø, hvor man kan tale åbent og hjælpe hinanden, så man ikke står alene med det
- Børn har ikke nødvendigvis brug for at snakke
  - Nogle glemmer episoderne med det samme
  - Nogle kan føle at der bliver rippet op i det igen
  - Overvej hvad der er bedst for **barnet**, ikke dig selv



Tryghed fremfor alt



# At føle sig tryg

Alt dette har et primært formål: At gøre barnet trygt

Et trygt barn kan

- udfordre sig selv
- udvikle sig
- lære
- være social



Det kommer af sig selv og helt naturligt, når et barn er trygt



# Opsummering





# Opsummering

- Tilpas rammerne, ikke børnene
- Brug forældrenes viden
- Det Der Virker
- Forberedelse – De 9 H'er
- Low arousal
  - Barnet er en bil på værksted - det er ikke bilens skyld
  - Du er en del af problemet – og løsningen
  - Undgå eller nedtrap konflikten
- Tryghed fremfor alt



# En gave

- Ikke for at skræmme, men for at komme med løsningsforslag
- Det kan lyde som om det er hårdt at have børn med særlige behov med til spejder – men det er det langt fra!
- Når man hjælper børnene bliver de dybt taknemmelige

PIGLET NOTICED THAT EVEN THOUGH  
HE HAD A VERY  
SMALL HEART,  
IT COULD HOLD  
A RATHER LARGE  
AMOUNT  
OF GRATITUDE.



- A.A MILNE



# Spørgsmål eller sparring?

Kontakt gerne Tina eller Michael

[tina@himmeldybet.dk](mailto:tina@himmeldybet.dk)

[michael@himmeldybet.dk](mailto:michael@himmeldybet.dk)





# SAMMEN RYKKER VI!

KFUM-SPEJDERNE I DANMARK